

Posudek vedoucího práce: Bc. Michal Karla - *Teorie znaků Rogera Bacona*

Překládaná práce nejen že splňuje všechny nároky kladené na tento typ prací, ale svojí erudovaností, originalitou a precizovanou formulací je daleko převyšuje.

Téma je v kontextu české sémiotiky ojedinělé a originální - v češtině k němu existuje pouze jediná obsáhlá studie, de facto kriticko-historický komentář Martina Pokorného připojený k překladu Baconova *De Signis*. Je nutno říci, že ač se diplomand k některým poukazům Pokorného práce obrací, samotná práce se ubírá zcela jinou, řekněme striktně sémiotickou cestou. Sémiotickou tematiku, kterou Pokorného komentář, řečeno jeho slovy „nadhazuje“, Michal Karlův dovádí do důsledků. Za východisko mu slouží široká, aktuální a v českém sémiotickém prostředí takřka neznámá literatura - vedle debat o koncepcích archeologie znaku se jedná zejména o práci současného amerického sémiotika Johna Deelyho, který ve svém díle rozvíjí Peircova východiska na poli kognitivních věd a dějin filosofie. Základní myšlenkou textu diplomové práce je tak po mém soudu snaha navázat na Deelyho projekt čtení dějin filosofie očima („triadické“) sémiotiky, v tomto případě demonstrováno na případové studii R. Bacona.

Osobně považuji za brilantní vrchol autorova textu právě momenty, kdy ukazuje rozdíly mezi Peircovým heuristickým a globálním pojetím sémiotiky a Baconovou „aplikovanou sémiotikou“. V těchto momentech se ukazují limity Baconovi sémiotiky, která, budeme-li se dívat na vývoj sémiotiky Deelyho prismatem, dosahuje svého „sebepoznání“, až „sebevědomí“ až u Johna Poinsova (potažmo u Peirce). Avšak jak dodává Karla společně s Deelym a Ecem, je Bacon první, kdo přichází s obecnou teorií signifikace.

Tento silný, takřka hegelíánský předpoklad sémiotického sebevědomí (což ostatně nebude zcela náhoda - viz vliv hegelovců ze Saint Louis na formování moderního amerického myšlení), tak ale také tvoří vedle vrcholu zároveň možnou poziční slabinu práce.

Podnětem k další práci na tématu tak může být reflexe kritiky z pohledu jiného typu archeologie - foucaultovské, nebo z pozic filosofie obracející se přinejmenším skepticky k možnosti nějakých ontologických invariantů (např. Derrida et cie). Dle mého názoru se lze s jistými pochybami také dívat na Deelyho představu, že sémiotika jako věda o semiosis začíná s Augustinem (nebo jeho reakcí na stoicismus a Platóna), zvláště pokud bychom přijali Deleuzovu „pragmatickou“ perspektivu režimu znaků, nebo Ecovu teorii kódů a jeho poukaz na spojení antické rétoriky a sémiotiky. Také se domnívám, že možné pole dalšího zkoumání se nachází ve spojení pragmatické perspektivy a Baconovy teorie reimpozice.

Jsem si však vědom, že tyto poznámky jdou nad rámec práce a zbytečně by rozrušovali již tak nabitý, argumentačně sevřený a vybroušený text, rozhodně tedy nemají charakter výhrad, jsou spíše podněty k možnému rozšíření tématu.

Závěrem je třeba ke kladům práce dodat ještě stylistickou obratnost a vytříbený jazyk, vyhnout se obvyklým klišé a vágním pojmům. V textu lze nalézt několik překlepů (str. 8, 11), nicméně to je vzhledem k celkové úrovni textu zcela marginální.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení výborně.

Mgr. Martin Švantner

